

Mierenleeuwen

Er wordt wel eens de vraag gesteld en dat echt niet alleen door mensen, die hun schoenzolen op het asfalt of het gaspedaal verslijten, of er nog wel Mierenleeuwen worden gezien. Dat bracht me op de gedachte iets van onze ervaringen met de Mierenleeuwen op papier te zetten. Het zal waarschijnlijk geen nieuwe gegevens opleveren. Daarvoor, dacht ik, is vooral de levensloop van de larve al voldoende nagegaan. Het was, zoals ik me van vroeger herinner, een stokpaardje in het natuurhistorisch hoekje van menige krant of tijdschrift. Wellicht echter is het volwassen insect minder bekend en dit verhaaltje moet dan ook meer worden gezien als foto-begeleidend.

Volwassen mierenleeuw.

Kop van mierenleeuwlarve, sterk vergroot.

We vinden Mierenleeuwen dikwijls jaren achtereen op dezelfde plekjes, tot op de vierkante meter gelijk aan die van jaren geleden. Steeds worden de trechtervormige vangkuilen van boven tegen de regen beschermd door een natuurlijke of kunstmatige luifel.

Het zal wel zo zijn, dat de eieren door het vrouwtje als met vooruitziende blik op zo'n beschermd plekje worden gelegd. We weten echter, dat de larven ook corrigerend op kunnen treden. In ons terrarium waar we, vanwege de poging om een biologisch evenwicht te scheppen, enkele Mierenleeuwlarven hadden gedeponeerd zagen we, dat ze zich naderhand enige decimeters hadden verplaatst en een overkapping hadden gezocht.

Al naar gelang de grootte van de larven varieerden de vangtrechters. Grote larven bezaten dus de grootste trechters en liepen tegen het eind van hun twee jaar durende

ontwikkeling. De verpoping gaat simpel in zijn werk. Ze spinnen zich onderin hun trechter in en hun cocon wordt beplakt met zandkorreltjes. Omdat de vangtrechter niet meer wordt gebruikt, valt deze dicht en de metamorfose kan ongestoord plaatsvinden. Dat zo'n zelfde plaats jarenlang achtereen wordt gebruikt bewijzen wel de knikkervormige zandcocons, die je er veel kunt vinden. Ze hebben in vorm wel wat weg van een lekke voetbal waar tegenaan is geschopt, waaruit dus het volwassen insect is opgestaan.

De meeste Mierenleeuwen komen vrijwel gelijktijdig uit en de uitgekomen mannetjes en vrouwtjes bevinden zich dus meteen op de huwelijksmarkt. Zo ongenaakbaar en onappetijtelijk de larven er uitzien, zo onschuldige en opvallend zijn de volwassen beesten. De vlucht is onbeholpen en, vinden we, opvallend. Hun fladderende vlucht lijkt hen dubbel zo groot te maken, ze vieren hun volwassenheid bovendien in een periode, dat de vogels naarstig naar prooi speuren voor hun hongerige kroost. Het is daarom misschien maar goed, dat de partners niet zo ver behoeven te zoeken. De onderin de trechter, eigenlijk passief, wachtende loerders op prooi, kunnen ook actief op jacht gaan. We zagen ze in het terrarium een ontsnapte meelworm achtervolgen, wiens harde chitinehuid de knijpkaken had weerstaan. De larve rept zich daartoe met vreemde schokkende sprongetjes voort met een overigens negatief resultaat.

Misschien, dat de vraagstellers toch een beetje gelijk hadden over het schaarsere voorkomen van de Mierenleeuw. Twee van de ons bekende plekje zijn verdwenen. Het een vond zijn einde bij de aanleg van een nieuwe weg. Het andere sneuvelde onder de tientallen voetjes van een groep schoolkinderen, die het hellinkje als glijbaan beschouwden. Het derde plekje is wel het rijkst en de ironie wil, dat zich dit bevindt binnen de afrastering van een militair terrein, voor oefeningen taboe en dus, zoals het zich laat aanzien, voor de toekomst behouden!

Levensvatbaarheid van jongen van met DDT-besmette vogels

Het voorkomen van residu's van gechloreerde koolwaterstoffen in de eieren van vele vogels heeft de laatste jaren geleid tot onderzoek naar de invloed hiervan op de levensvatbaarheid. Bij een onlangs plaatsgevonden onderzoek met Japanse kwartels (*Coturnix c. japonica*), die gedurende een bepaalde tijd met DDT-bevattende zaden werden gevoerd (200 d.p.m. in perioden van 1, 2 en 3 weken), konden bij de kuikens, verkregen uit de eieren van de behandelde dieren, duidelijk symptomen van DDT-vergiftiging worden geconstateerd, zoals sterke tremoren en evenwichtsstoornissen gevolgd door collaps.

Van de vastgestelde sterfte trad ongeveer 79 procent op binnen de eerste drie dagen van het broeden, doch ten aanzien van de niet-behandelde controles was er wat dit betreft geen significant verschil. Wel blijkt dat de mortaliteit van de uitgebroede jonge dieren sterk toeneemt, naarmate de moederdieren langer met DDT-bevattend rantsoen waren gevoerd: bij kuikens van dieren, die één week werden gevoerd, is er nog weinig verschil in mortaliteit (17, resp. 19 procent), doch na de tweede week voeren neemt de sterfte snel (tot 62 procent) toe. De slotsom moet derhalve zijn, dat eieren van wilde zaad-etende vogels voldoende met DDT of metabolieten belast kunnen zijn om onder de jong geboren vogels een grote sterfte te veroorzaken, zonder dat echter daardoor de uitbroedbaarheid belangrijk wordt verminderd. (Ook in ons land wordt op dit gebied, met name door het Instituut voor Veterinaire Farmacologie te Utrecht, belangrijk onderzoek verricht.) (CF).

(uit Landbouwdokumentatie 1 juni '68)

